

§. III.

De qualitatibus Advocati.

I. Canon *ult V. q. 3.* vult advocatum, *non mala fama suspectum, sed bonæ opinionis, & laudabilis artis inventum*: quibus innuntur duæ præcipuæ res, quæ requiruntur ad candidatum togæ advocatice: scilicet 1.) *Probitas*, existimatione publicâ firmata; 2.) *Juris intelligentia*: prioris comes est *modestia*; posterioris velut dispensatrix *facundia*: de quibus modò.

2. Ac primò quidem *probitas*, vitæque illibata integritas postulat animum ab omni malitiâ alienum, quique inflexibili proposito obfirmatus sit, ne unquam defensionis opem malæ causæ sciens volens accommodet: hoc enim jurare omnes jubentur, quòd *causâ cognitâ, quòd improba sit, vel penitus desperata, & ex mendacibus allegationibus composita, ipsi scientes, prudentesque malâ conscientiam non patrocina buntur; sed et si certamine procedente*

Vide gloss.
1

*aliquid tale sibi cognitum fuerit, à causâ recedent. l. 14. §. 1. C. de judic. **

* Hæc civilis constitutio canonizata fuit per GREGOR. X. in Conc. Lugdun. II. Sess. 3. quanquam hoc papale decretum non sit in *Sextum Decretalium* relatum; ubi mandatur præterea, ut istud juramentum etiam à *procuratoribus* curiarum ecclesiasticarum præstetur, & *singulis annis* renovetur: malæ causæ patrocians parti læsæ satisfaciatur, & duplum ejus, quod pro iniquâ advocacy accepit, restituatur. De hæc Justinianæ lege sic exhortatur Conradus LAGUS. Jur. Civ. method. part. 5. cap. 9. num. 8. *Præclare sanè hoc constitutum est à majoribus, sed hujus observatio in exiguo est usu: meminere tamen adolescentes, minime contemnendam esse hanc constitutionem, imò etiam si in nullo esset usu, tamen istud judicium majorum eos admonere debet, illos merito tanquam perfidos reprehendi, qui improbas causas suscipiunt defendendas. Sed, inattentis exhortationibus istis, hodie verum manet, quod suo jam tempore proverbialiter scripserat SPECULATOR: turpes lites turpiores habent advocatos.*

3. Hæc probitas postulat, ut antequam advocatus clientem suscipiat, severè ejus causam rimetur, narrari sibi factum ab ovo usque ad mala cum circumstantiis, ostendi documenta omnia, dici argumenta, postulet, monéatque,
ut

ut sibi ingenue
ritatem, nihil p
co, & causidico
uterque tenetur
adverterit, client
(quod non pa
advocatos sub-v
protinus habeat
municet, absque

In hoc examine sit
plura objiciens adv
quomodo pars ip
thodus CICERON
tis: Soleo dare oper
cent, & ut ne qui
& agere adversam
quid de re sua cogit
cum ille discessit, t
anini æquitate, m
suadet SPECULA
tando, opponend
defensiones subeun
§. 26. ff. de numer.
gitata magis splend

ut sibi ingenuè fateatur omnem rei gestæ veritatem, nihil penitus reticendo : nam *medico*, & *causidico* aperienda sunt omnia : & ideò uterque tenetur *servare secretum*. Quòd si adverterit, clientem sibi minus candidè loqui (quod non pauci faciunt, decipiendo suos advocatos sub - vel obreptionibus) suspectum protinùs habeat, & nisi apertiùs arcana communicet, absque ope dimittat. *

* In hoc examine fit ipse advocatus durus ad credendum, plura objiciens adversùs ejus causam, exspectansque quomodo pars ipsa solvat contraria. Hæc erat methodus CICERONIS, de se *lib. 1. de Orat.* ita loquentis : Soleo dare operam, ut de sua quisque re me ipse doceat, & ut ne quis alius adsit, quò liberiùs loquatur; & agere adversam causam, ut ille agat suam, & quidquid de re sua cogitaverit, in medium proferat : itaque cum ille discessit, tres personas unus sustineo, summè animi equitate, meam, adversarii, judicis. Idipsum fuadet SPECULATOR ; quoniam quarendo, notando, opponendo, disputando, & partis adversæ defensiones subeundo, meliùs veritas invenitur. *l. 18. §. 26. ff. de muner. l. 97. ff. de legat. 3.* quæ sapiùs exagitata magis splendescit in luce. *Can. 7. XXXV.*

4. Ad hanc probitatem pertinet, ut *etiam causa justa* non aliis, quàm *justis, & legitimis modis* defendatur: nam crimen esset, causas, utut justas, *injustè agere*, mendaciis, fraudibus, corruptione judicis, subornatione testium: solum inferre queunt patroni suis clientibus, *quod justum, & verum existimaverint.* l. 14. §. 1. C. de judic. *Calumnia*, propter quam & ipsi jurant, non solum excludit *malam causam*, sed etiam *malas artes*, frivolas circumductiones, industriosas jurgiorum protractiones. l. 6. §. 4. C. h. t.*

* Hinc, si advocatus comminisceretur scripturam ad probandum id, quod verum est, reus esset nefariæ scripturæ instar aliorum omnium, de quibus l. 2. §. 2. de *condict. ob turp. caus.* & l. 1. §. 2. ff. de leg. *Cornel. de fals.* ut litem perderet, & pœnâ legis *Corneliæ* teneretur. Item, si *obreperet* judici, esset obnoxius l. 29. ff. *eod.* Idem erit, si subtraheret aliquid ex actis, aut eâ supprimeret, vel cancellaret. Absit quoque, ut doceat partem, cuncta negando mentiri, aut rectum dictorum suorum sensum cavillosè invertere; licet, exemplo tutorum, & curatorum l. 4. C. de *auth. pr. est.* in responsionibus facti instruere possit clientulum, ne ex suâ imperitiâ, vel juvenili calore aliquid vel dicat,
vel

vel taceat, quod
sum, prodelle ei
Additio. Consuevit
pali, potest cavill
alias repellere, i
dem excludit. l. 7.
Cap. 16. de elect. i
ad magnum gran
revocari deberet.

Non lædunt tam
distrifitates ju
dolis boni, qui c
tia civilis: qui
fuit contentus,
malum: quoniam
dicebant, & pro
bant. l. 1. §. 3.
ex can. 2. XXI

* Ità e. g. dolo plan
rem in consortium
ipse fortè non con
morem obtinendâ.
mitt. ita quoque
tium, ut is lite
amicus pro ignorat

vel taceat, quod, si prolatum fuisset, vel non exprefsum, prodesse ei poterat.

Additio. Consuevit dici, quòd, qui habet *jus in principali*, potest cavillationes, & malitias adversarii per alias repellere, nec videtur fraudem facere, qui fraudem excludit. *l. 77. §. 31. ff. de legat. 2.* GLOSSA in *Cap. 16. de elect. in 6. verbo: malignantium.* Sed hoc ad magnum granum falsi conscientiae in casu emergente revocari deberet.

5. Non lædunt tamen advocati conscientiam *industriositates juris, stratagemata artis, & doli boni*, qui consistunt in *circuitu prudentie civilis*: quia prætor vetans dolum, non fuit contentus, *dolum dicere*, sed adjecit: *malum*: quoniam veteres *dolum etiam bonum* dicebant, & *pro solertiâ* hoc nomen accipiebant. *l. 1. §. 3. ff. de dol. mal.* Facit paritas *ex can. 2. XXIII. q. 2. **

* Ità e. g. dolo planè bono *major etate* suscitabit *minorem in consortium*, pro victoriâ *individuae causæ*, quam ipse fortè non consequeretur intuitu sui, propter *minorem* obtinendâ. *arg. l. 10. princ. ff. quib. mod. serv. amitt.* ita quoque conventus *actione famosâ* roget *tertium*, ut is lite pendente pro illo solvat, *tanquam amicus pro ignorante*: sic enim & *actione liberabitur*
reus

reus, & infamiâ; quia nec paciscitur, nec confite-
tur. ENGEL *ad tit. de solut. num. 8.* Similes incau-
tis vulneratis adinventiones licitæ in jure nostro, græ-
cè vocantur *Euremata*, quasi sagaciter vestigata au-
xilia; cùm non cuivis incidant. Hæc nôsse est *supre-
ma advocatorum perfectio*: quid enim præstantius,
quàm suggerere in rebus, *directò* conclamatis, reme-
dium aliquod, *ab indirectò*, aut *reflexo* juvans, idque
propitio jure? Hinc sum cupientibus egregiam ad-
vocatiæ famam consul, ut conquirant studiosâ lectio-
ne ad singulos titulos *eurematica*, tam ea, quæ variis
in libris dispersa sunt, quàm quæ in tractatus de hoc
argumento speciales extant collecta. Vid. HEINEC.
de jurisprud. cavent. Ex ICTIS antiquis, quorum
fragmenta JUSTINIANUS retulit in Digesta, scripsit
Herennius MODESTINUS librum singularem *de
Eurematicis*, cujus sententias interpretati sunt Joa-
nes SCHILTERUS, & Henricus BRENKMAN: multa collegit
GERDESIUS *in Conclus. jurid. de
Eurematicis*; sed utilissima hæc materia nondum est
exhausta: oporteret illâ vel maximè occupari colle-
gia practica. *Euremata* hæc conciliant causarum pa-
tronis admirationem apud judices, & alios juris pru-
dentes; licet apud imperitos, qui curandi nequa-
quam sunt, mala immeritâque impropria chicanato-
rum reportent.

6. Honestatem togæ, conscientiam, & decorum
gravitatis, lædit *immodesta dicacitas*: cùm omni
VIRO

viro bono dictum
non assuecat os
vocatis autem
patrocina jur
quàm litium polci
ficiandi, & m
vmpant: non p
gant, quod car
no injuriâ. l. 6. §
ad Sapiens: Q
citis, (sua intemp
laque turpitudines
in testes inferri possu
vont; nec sunt inju
batio deficiat. Et t
culus proximi non e
teit, levissimâ fama
tam voluntate nocer
gesta: unde consui
animo injuriandi, se
Nempè, ut præcla
dans leur ordre natur
os clientis, non, qua
commoti, sed ut libe
eructat: hinc fangu
catus, vel perorabit

viro bono dictum fit : *indisciplinata loquela non assuescat os tuum*; Ecclesiast. 23. v. 17. advocatis autem nominatim : *ita prabeant patrocinia iurgantibus , ut non ultra , quàm litium poscit utilitas , * in licentiam conviciandi , & maledicendi temeritatem prorumpant : non probris , sed legibus certent : agant , quod causa desiderat , temperent se ab injuriâ. l. 6. §. 1. C. h. t. , ** timendo illud Sapientis : Qui aliena temerè manifestat vitia , sua intempestivè audiet crimina.*

* Itaque turpitudines tam in partem adversam , quàm in testes inferri possunt , quatenus exceptionibus inserviunt ; nec sunt injuriæ , sed defensiones , dùmne probatio deficiat. Et tunc christiana regula docet , maculas proximi non exaggerandas , sed , quàm fieri potest , levissimâ famæ læsione describendas fore , non tam voluntate nocendi ; quàm necessitate elidendi ingesta : unde consultum est protestari , *talia non dici animo injuriandi , sed causâ sui juris conservandi.*

** Nempè , ut præclarè advertit DOMAT *loix civiles dans leur ordre naturel. Tom. 2. pag. 183.* , advocatus est os elientis , non , quatenus affectibus contra adversarium commoti , sed ut liberati æstibus illis animi , quos ira eruçtat : hinc sanguine longè frigidiore scribet advocatus , vel perorabit , quàm si pars sua pro se ipsamet

postularet. Quo in phlegmate virili perseverandum erit, licet fortè *antidicus*, sui impotens, in acerba diæteria prorupisset, se solum inhonorans *muliebriter*; cùm enim ambo advocati sibi invicem verbis turpibus maledicunt, ambo à Platone *muliebres* habentur, arbitriòque judicis ære, objurgatione judiciali, aut etiam suspensione ab officio, imò, si incorrigibilitas accesserit, excuratione puniendi sunt. Prudentissimum est SPECULATORIS, antiquissimi pragmatici, consilium, nequis anti-patronum irriter; acuet enim sic hujus animositate, & zelum contra se, præsertim, si juvenis insultet veterano; nam, dicente S. HIERONYMO ad S. AUGUSTINUM, *bos senex fortius figit pedem*.

7. *Secundò* fulgeat in patrono causarum *eruditio* literarum l. 2. C. h. t. & *jurisperitia*. l. II. §. I. C. de advoc. I., * ne sit ei turpe; jus, in quo ex professo versatur, ignorare.

* Sanè non illa nuda *jurisprudencia*, quæ in *simplici legum notitiâ* quiescit; sed *subtilis, ac ratiocinans ars boni, & æqui*, cujus ab illâ discrimen ingens dedimus anno 1753. in Exercitatoriâ de *Juris-prudente, & juris-consulto*, ubi reperientur principia neo-advocatis non inutilia. Eum quippe, qui in continuis fori disceptationibus cum versutissimis conflictatur, oportet, præter *jus planum*, & cuivis de scholæ trivio notum, callere insuper *versuti juris præstigia*, laqueos, & so-

& sophisticam;
ribus, qui & ip
facto, quàm in
solent, dicti pro

Jurisperitiam
do advocatus q
recessoribus per
testimonio Do

l. 3. §. 4. l. 5. §. 4.
§. 2. & seqq. de
mis in locis accep
temporis admitti
est apud HUBE
sic in Galliis inval
rusticus, quinde
juris-consultus fi
mis sufficit Cand
ratio in loco studi
drâ dictata sunt
mantis, examen
plaria manuscrip
tene mensis citius
ratio qualitercunq
candidatus didicer
fundi; atque his
nos, nec in ceter
ibus; in quibus

& sophisticam ; aliàs non erit præstantior procuratoribus, qui & ipsi lites parùm intricatas, magisque *in facto*, quàm in *scrupuloso jure*, consistentes, dirigere solent, dicti propterea in Curiâ Romanâ *Factistæ*.

8. Jurisperitiam comparabit sibi futurus aliquando advocatus *quinquennali studio*, * sub Antecessoribus peragendo : comprobabitque eam testimonio Doctorum juris. **

* l. 3. §. 4. l. 5. §. 4. C. de advoc. 2. junctâ Constit. *Omnium* §. 2. & seqq. de *Concept. digest.* Hodiè quidem plurimis in locis acceptatur *triennale* studium, sed minus temporis admitti, exemplo grave esset : conquestus est apud HUBERUM. *hic num.* 6. MORNACIUS, sic in Galliis invaluisse hoc vitium, ut sesqui mense rusticus, quindecim diebus scriba, vel procurator, juris-consultus fieri potuerit. In nonnullis Academiis sufficit Candidato inscriptio ad collegia, commotio in loco studii generalis, eorum, quæ de cathedrâ dictata sunt ad calamum, exhibitio licet alienæ manûs, examen aliquod formularium, cujus exemplaria manuscripta circumferuntur, possuntque contenta mense citius mandari memoriæ : succedit disputatio qualitercunque peracta, in quâ satis est, quòd candidatus didicerit aliquot horis perfrictâ fronte confundi ; atque his præstitis fit promotio : non sic apud nos, nec in cæteris Germaniæ Catholicæ Universitatibus ; in quibus nemini examinandorum parcitur,

omnes ad diligentiam adstringuntur : quia sicut *artium in suo quoque opere invenitur mater instantia*; ita *noverca eruditionis est negligentia*. can. ult. in fin. dist. 83. incitiam verò judiciorum, & totius reipublicæ pestilens morbus.

*** Hodiè plerique Principes, & territoriorum majorum Domini, priusquam alicui largiantur jus advocandi, desiderant *Doctorem*, vel saltem *Licentiatum* in utroque jure. VINNIUS *partit. jur. lib. 3. Cap. 18. lit. y.* tradit de Batavis, apud eos sufficere *solum exhibitionem testimonii gradus*, & præstationem juramenti ad hoc, ut quis togatorum matriculæ inferatur, *absque ullâ ulteriore in eruditionem candidati inquisitione*; quia grave sit, publico academiæ testimonio derogari fidem. Sed, quoniam hæc probandæ doctrinæ species ex quarundam academiæ abusu SICHARDO in *l. 3. C. de testam. milit. num. 3.* est imperfecta, & HUBERUS ingenuè fatetur, quòd hoc investigandæ jurisperitiæ medium propè elumbe sit redditum; atque etiam interdum à Facultatibus juridicis eâ lege promotio decernitur, *ut promotus vel nunquam in vitâ suâ advocacionem gerat, vel non nisi post ulterius certorum annorum studium*; ideò ab aliis Principibus nulla fit testimonio academico injuria, neque detractio, si de novo probetur supplicans pro advocatiâ, elaborando e.g. casum pro- & contra, per libellum, exceptiones, replicam, duplicam, aut ex actis relationem cum sententia, & rationibus dubitandi, ac decidendi, conficiendo. Vid. *Ord. Camer. part. 1. tit. 18. §. 1.*

Chur

Chur-Driftische
rem à Facultati
cificum, quàm
quorvis clientum

Quam verò ju
beant, qui ali
re gloriosi athle
riæ, & praxe
præcēt. jur. in
quem deflorare
nostro penore

a) Vetat tanquam i
didatus jurium in
troiret enim laby
lentum dissolutū i
cente jurispruden
est: scribibile disc
primū se, deinde
tū pessimum est,
b) Ab antecessore,
sermone jus explic
Institutiones, non
tico; qui textum
systematis huc illu
dissipaverit; neq
incoante; sed qui

Chur-Erierische Hof-Gerichts-Ordnung tit. 7. §. 2. vel saltem à Facultatibus expetatur testimonium *magis specificum*, quàm sit promotio, scilicet, *candidatum sine quovis clientum periculo causas in foro agitare posse.*

9. Quam verò juri studendi rationem inire debeant, qui aliquando cogitant in foro apparere gloriosi athletæ, docet vir, quondam theoriæ, & praxeos prudentissimus, HUBERUS *praelect. jur. in pandect. lib. 3. tit. 1. num. 12.*, quem deflorare non erubescimus, paucis de nostro penore apposis: scilicet

a) Vetat tanquam *insanabiliter malum initium*, ne candidatus jurium incipiat à *legendis fori pragmaticis*: introiret enim labyrinthum: corrumpet omne suum talentum *dissolutâ illâ*, aurumque cum scoriâ commiscente *jurisprudentiâ*, si tamen hoc sancto nomine digna est: *scribilare* discet, non *scribere*, fatigaturus ineptiis primùm se, deinde iudices: quòdque hujus mali initii pessimum est, *evadet incorrigibilis.*

b) Ab antecessore, verbi clari, ac meditato, elimatóque sermone jus explicante, primùm excipiat *Justinianæas Institutiones*, non equidem *ex authore aliquo systematico*; qui textum millies dissectum pro servitute sui systematis huc illuc ex simplicitate sui primævi ordinis dissipaverit; neque etiam *ex libro per quæstiunculas incedente*; sed qui *ipsum textum* propinet, illustrans

eundem *facilioribus paratilis*, & *historiâ* sobriè admixtâ *Romani juris*, ostendens velut digito fontes Digestorum, ac Codicis, ex quibus profluxerunt hæ Institutiones, quôque remittunt, addens de- & abrogationes hinc inde factas in *Novellis*, extrahens *principia*, & *axiomata* in suis terminis, obelo transfigens verficulos, qui ad hodiernam juris disciplinam non sunt ampliùs; ubi quidem non improbo, monere sapiùs juvenes de *usu moderno*; ast congerere pragmaticas auctoritates KLOCKII, SANDII, MEVII &c. præmaturum esset: potiùs instruantur presè *ad textum*, & *ex textu*, ut ens illud juridicum, quod *juris ratio*, & *analogia* dicitur, velut lux in eis succrescat, quâ duce interpretentur jura, tum *comprehensivè*, tum *productivè*.

c) Studiosus juris non vacabit *disputationibus problematicis*, nisi fortè obiter, & paucis, antequam totius juris *definitiones*, *partitiones*, harumque *exegetes*, & *certas*, atque indubitatas *regulas* subegerit. Errant, qui magis venantur *gloriam disputabilium*, quàm *notitiam rerum minimè controversarum*.

d) *Pandectas* audiat ex quodam *systematico*: non enim est in contextu legum ibidem sufficiens ordo, qui fa-
veat memoriæ: textus tamen ab authore citatos evol-
vat in continenti, meditetur, casum figuret, ex pro-
positâ hypothesi punctum thesæos depromat, ratio-
nem decisionis indaget, sequelas inferat; ut sic juris-
prudentiam *ratiocinantem* acquirat, continentem ve-
rò sese illam ab omni extra orbitam saltatione. In hoc
cur-

curriculo jam
poterant, prout
uicque advocatu
contra certare.
e) *Juri Canonico*
quippe studium
juris medulla uti
fabulis, in eo pr
nes ex usu forent
bentur, cum utri
judiciarius longè
bitur: &c, quod
aquitas per omne
f) In utroque autem
hæc observentur:
repetitio ejusdem
suis, videlicet *int*
replicationem, *dut*
efformando *advoca*
alia, per *rationes*
magis servit pro fu
tens priorem met
Ut moneat semper
leges pertineant ad
nem: sepiùs enim
exceptionem præpo
exceptione ignoratâ
tam defendant, i
Hoc in argumento

curriculo jam plura *forensia*, *practicâque* immisceri poterunt, prout quoque *problemata disputabilia*; cum utique advocatus discere debeat, subtiliter pro, & contra certare.

e) *Juri Canonico* magnam operam navet tyro: hoc quippe studium proximè praxin conducit: utriusque juris medulla utilis, ressecatis inutilibus, & antiquis fabulis, in eo proponitur: rerum dubiarum decisiones ex usu forensi dabantur: tot casus practici exhibentur, cum utriusque partis fundamentis: processus judiciarius longè ordinatius, quàm in civili jure, describitur: &, quod præcipuum in judiciis esse debet, *æquitas* per omnem paginam spiratur.

f) In utroque autem auditorio, sive magisterio prædicto hæc observentur: (1) Ut, si ita ferat canon, aut lex, repetitio ejusdem *resolvatur in partes forensis processûs*, videlicet *intentionem actoris*, *exceptionem rei*, *replicationem*, *duplicationem*. Hæc enim methodus efformando *advocato* commodior est; dum contrà illa alia, per *rationes dubitandi*, & *decidendi* incedens, magis servit pro futuro *judice*, poteritque teneri, quotiens priorem methodum textus non subministrat. (2.) Ut moneat semper antecessor, quænam capitula, & leges pertineant ad *regulam*; quænam verò ad *exceptionem*: sæpiùs enim advocati labuntur in hoc, quòd *exceptionem* præposterè convertant in *regulam*, aut *exceptione* ignoratâ, vel etiam callidè dissimulatâ, causam defendant, impugnentque *per generalia scita*. Hoc in argumento, tradendi regulam, & exceptiones,

nes, præclaram operam præstitit VIGELIUS in *method. jur. can. & civil.*, quem factem emeriti studiosè legant, ut in quavis materiâ inveniunt exceptiones, & replicationes. (3). Ut suggerantur *dexteritates illæ eurenaticæ*, de quibus supra; inspirato tamen vatiano odio illicitarum cavillationum; propter quod increpentur illa periculosa ingenia, quæ jam in disputationibus scholæ produnt naturalem habitum ad eas, amando sophismata, & elusorias argumentorum solutiones, distinctiunculas &c. (4) Ut evitetur negotiorum inter se confusio, prout quoque perplexa conceptuum interiorum prolatio, quæ duo vitia confusos scribilitores, quadrata rotundis miscentes, efficiunt. (5) Ut cujusque actionis indoles, requisita, effectus, comoda, incommoda, tradantur. (6). Ut ea, quæ sunt *Juris Germanici* communiter utilitati, nec non *statutarii*, admisceantur.

Additio. Quæ quidem tyrocinia satis erunt pro his, qui nonnisi *minoris ordinis*, & ut ita dicam, *advocati plebis* fieri amant; alii verò, qui in *altioribus curiis* illustrium causarum patroni cupiunt fieri, his addent *Jus Publicum S. R. I.*, *Jus camerale*, *Jus feudale*, *Historiam universalem*, & *particularem*, tam provinciarum, quàm primariarum domuum, harumque *præfensiones illustres*, atque hunc in finem *studium genealogicum*, & *diplomaticum*, quorsum pertinet *notitia vocabulorum*, nunc propter barbariem vulgò ignotorum, de medio ævo, latinorum, ac germanicorum.

10. Post

10. Post scholæ
valedicet advo
di conservet su
thorem, sibi
jus systematico
aliunde collige
titiè inspicient
tum comment
mendo veteres
dica continent
res. **

* Deficiunt in hoc
SPECULATOR
novum timeat; q
tanquam noviter
feret nimid dilig
obtient contra an
atque remissi.
Horum lectio,
praxim forenses,
diderunt, quan
evulgârunt, deli
usûs: dici enim
farraginem multi
bonâ, proferente
sed ex respectu a

10. Post scholæ valedictionem nunquam tamen valedicet advocatus *theoria*; quatenus in viridi conservet sua studia: *retinebit autem *authorem*, sibi à *juventute* familiarem, in cuius systematicos loculos tribuat, quidquid aliunde colliget *boni grani pragmatici*: quotidiè inspicientur *corpora juris*, adscitis *textuum commentariis*, quos inter advocatis commendo *veteres*, utpotè plus soliditatis *iuridicæ* continentes univèrsim, quàm *recentiores*. **

* Deficiunt in hoc sæpè *veterani* advocati; quos monet SPECULATOR: *cautus sit antiquus advocatus, ut novum timeat; quia leges, & jura in promptu habet, tanquam noviter ex studii fornace eductus; insuperque fervet nimia diligentia in vincendo, quo fit, ut sæpè obtineat contra antiquos, qui ut plurimum sunt desides, atque remissi.*

** Horum lectio, tam eorum, qui *usum modernum, praxin forensis, ordinem processus, cautelas &c.* tradiderunt, quàm qui *consilia, & decisiones casuum* evulgârunt, delicatæ sit criseos, cautique selectus, & usûs: dici enim vix potest, quantam garrulitatum farraginem multi conscripserint, sæpè etiam fide non bonâ, proferentes principia multa, *non amore justitiæ, sed ex respectu aularum, vel dominorum, à quibus*

salaria, & pensiones obtinebant : hinc v. g. alii eorum jura Principum plùs æquo attollunt, Status provinciales, Landsaffios, subditos, per omnia deprimunt : alii econtrà his nimias habenas laxant, Principibus suam detrahentes authoritatem : alii Nobilitatem equestrem summis modis exaltant ; alii libertates ejus ferè per omnia impetunt favore Principum : alii sunt nimii pro Clero, alii pro Sæcularibus, alii pro Regularibus, alii pro Episcopis &c. Hinc videndum, quo sub pane, quóque spiritu scripserint finguli, & quibus fundamentis : *quia non omnes in omnia, sed certi per certa, vel meliores, vel deteriores inveniuntur.*
l. 1. §. 5. C. de vet. jur. enucl.

II. Cum his instructoribus *mortuis* conversari non sufficit : nam & *vivorum* manuductione opus est, illorum nempe virorum, qui in advocacy longâ consummati sunt, habentque approbationem publicam, quòd solidè causas defenderint, providè conduxerint, & styli puritate, ac nitore emineant ; in horum pyriariis desudandum est : horum scripturæ illustriores semel, atque iterum legendæ ; cum his super conductu totius processûs deliberandum ; his auscultandum, quando examinant clientem circa factum.*

* Quem-

* Quemadmodum
fectus Magistra
na: non tollit
nec volus, & f
pientiam civi
vidid communi
ut de se ait S
defectu, quam
laria, graves s
eligatur Raba
sum educabit
succrescent ge
Additio. I. Qu
Trevirenses,
per consulebar
licana Parlam
briores advoc
apud nos, siq
nearum defen
lice, tum pra
tim Wetzlar
quavis prapa
nimis ardua;
binacu, aut C
exactissimus o
quarant instru
tissimum Cam
tas, & profec
tus ultimato
cinium.

* Quemadmodum in omni disciplinâ quærendus est *perfectus Magister*, ita, & in addiscendâ *praxi causidicinarum*: non solum autem perfectus, sed & *patiens*, *benivolus*, & *fidelis* tyroni sibi commendato: qui sapientiam civilem & sine *fictione* didicerit, & sine *invidia* communicet, & *honestatem* illius non abscondat, ut de se ait SALOMON *Sap. 7. v. 13.* Cujus virtutis defectu, quàm sunt multi, qui Romæ, Viennæ, Wetzlaræ, graves sumptus frustra impenderunt? Sed nec eligatur *Rabula*; quia malitiosus præceptor perversum educabit discipulum, & sic in foro identidem succrescent genimina viperarum.

Additio. 1. Quorsum mittendi sint scholarum prolytæ *Trevirenses*, sæpè deliberatur; ego, quotiens desuper consulebar, suasi; ut mitterentur *primùm ad Gallicana Parlamenta*, & *Officialatus*, horumque celebriores advocatos; quia pro Consistoriali advocato apud nos, siquidem appellationibus trium Suffraganeatum deservire velit, requiritur, tum *linguæ Gallicæ*, tum *praxeos gallicanæ* notitia: deinde non statim *Wetzlariam*, quod quidam faciunt; quia sine quâvis præparatione faciliori committerent se praxi nimis arduæ; sed aut *Treviris* in Consistorio, & *Scabinatu*, aut *Confluentiæ* in Parlamento aulico, cujus exactissimus ordo satis deprædicari nequit, bonum quarant instructorem: hæc dicasteria cum servant potissimum *Cameralem* procedendi *stylum*, major facilitas, & profectus erit, si quis, jam praxi eorum imbutus *ultimatò* Wetzlaræ coronet pragmaticum tyrocinium.

Additio 2. Non cum solis advocatis practicandum est, sed procurandus insuper accessus ad *judices*, & *assessores*; horum legendæ sunt relationes, horum exquirendi sensus de utriusque advocati in causis labore, utrum egregius fuerit, nec ne: sæpè enim advocatus triumphat, & nescit, quare; sæpè succumbit, cùm vel maximè speravit victoriam: talia non nisi divinando, & conjecturando discas ab advocatis, à iudicibus autem genuinè: causa bona non rarò malè defenditur, & iudice, quatenùs de jure potest, supplente, vincit: blanditur sibi advocatus de suâ dexteritate; cùm referens clam fugillet ineptiam ejus, vel inertiam: sæpè aliquid est in facti specie, quod neuter advocatus respexit, & promovit, relator autem advertit: hinc multùm præ aliis proficiet, qui, quantum iudicis secretum permittit, hos frequentat, & audit. Quibus hæc rarior fortuna non obtingit, hi suppleant lectione celebrium virorum, qui ediderunt *observationes forenses*, quos inter sunt Perill. viri in Camera Imperiali Assessores de LUDOLFF, & recentius de CRAMER *Weslarische Neben-Stunden*.

12. Quoscunque autem præceptores in hâc arte adhibeat juvenis, quantumcunque laboris impendet, nunquam tamen evadet aliquis; si *tertiò* illi non fuerit naturæ dono *sal mundi*, nempe *sanum valdè, acutèque videns iudicium*:
* oportet enim advocatum cujusque facti veram

ram causam
nerit, media
dicus, qui no
feliciter cura
etiam minuta,
prehenderit, si
debole explorat
declinet major
bages, & pro
sive sua incon
ditas, conjic
posset.

* Si naturaliter bono deo, inquit HU
est hujus rei pe
Nihil hinc aliàs
Dialectica erudi
dexteritas scholastic
dici, non solius
decisoria (crino
medium educat,
nesque, succinctè
sistat, nec ab illis
tiatur.

ram causam requirere , & , cùm initia inveni-
nerit , media , exitumque , cogitare posse : me-
dicus , qui non benè judicavit morbum , in-
feliciter curat , sic & advocatus ; nisi omnia ,
etiam minuta , in quibus est lis , judiciosè com-
prehenderit , suæ , & oppositæ partis , *forte , ac*
debile exploraverit , contra pericula caveat ,
declinet majores tricas , scrupulositates , am-
bages , & processûs asperitates , in quas eum
sive sua inconsiderantia , sive adversarii calli-
ditas , conjicere , aut paulatim inducere
posset.

- * Si naturaliter bono judicio destituatur advocatus , sua-
deo , inquit HUBERUS , res alias agat ! nam (quod
est hujus rei pessimum) tempore non comparatur .
Nihil hâc aliàs juvat Grammatica , Rhetorica , vel
Dialectica eruditio , nihil ipsa legum scientia , nihil
dexteritas scholastica in thesi : hoc est enim *opus ju-*
dicii , non *soliùs literaturæ* , ut advocatus *puncta causæ*
decisoria (crinomenon dicimus) benè advertat , in
medium educat , probet , iisque juris textus , ratio-
nèsque , succinè , clarè , signatè applicet , iisdem in-
sistat , nec ab illis per adversarii ambages averti se pa-
tiatur .

13. *Quartò* ab his, qui aspirant ad togatorum collegium, requirit *l. 7. C. de advoc. 1.*, ut sint *facundia studiis eruditi, & perspicui*: quatenus *gloriosa vocis confisi munimine causas perorent.* *

* Hoc eloquentis linguæ dono quondam erat opus *Romanis* causarum patronis, & hodiernum *Gallis*, apud quos perorantur causæ: quapropter in tali avvocato desideratur: præter acutum ingenium, vastam memoriam, imaginationem vivam, excelsas inventiones, ordinatam dispositionem, comptam elocutionem, pro insinuatione personæ, & dictorum ejus, præcellens oris, totiùsque corporis dignitas, vultus, quo solo conspecto primi meriti advocatum metiaris, loquela facilis, & animos suâ virtute illicò subiens, vox canora, flexibilis, & penetrans, pronuntiatio distincta, & suavis, robusti pectoris temperato impetu sustentata, & sine quâ nihil tale placet, *liberalis audacia* citra trepidationem, fines tamen modestiæ, ac erga iudices reverentiæ, per impudentiam non excedens: hisce exterioribus illiciis, ajunt Galli, quotidiana miracula in foris eorum patrata fuisse; cum non solum bonæ causæ faciliùs pervicerint, sed & minùs bonæ, sub colore quodam certitudinis, vivæ vocis virtute iudicis fidem, motumque animi lucrata; dum econtra optima fundamenta, ex ore timidorum, aut ineloquentium prolata, peribant, tanquam elumbia. Super

istâ

istâ consuetudi
RUS hic num.
placet nos Ger
pris domi lab
plentur; sum
dexteritatis; &
pompâ dictantur
num, cum tran
que veritatis an
tur: nimis enim
fucis rhetoricis,
los iudices, quo
suadent. Quapro
quondam gallica
Tom. 1. pag. 136
inquit, doivent d
clairement, & le
sible, les circonst
la decision de la
leur partie, & n
plutôt la netteté
mens, que les fle
faut éclairer les ju
ris juvenilitate li
negas in re gravi
quam utilis lectu
in plures tomulos
translatas, sub ti
lentiam casuum, t

istâ consuetudine, causas declamandi, affert HUBERUS hîc num. 9. rationes pro, & contra. Nobis præplacet *mos Germanorum*, quo causæ *ordinariæ* in scriptis domi laboratis deducuntur, & successivè complentur; *summariæ* verò ex arenâ (id quod multæ dexteritatis, & peritiæ est) ad protocollum sine pompâ dictantur, deinde verò, citra strepitum oratorium, cum tranquillitate, & verborum simplicitate, quæ veritatis amica est, in secreto judicis expenduntur: nimis enim periculosum est, exponere justitiam fucis rhetoricis, atque illecebris sermonum decipi illos judices, quos verba magis, quàm argumenta persuadent. Quapropter ipsemet HERICOURT, homo quondam gallicæ togæ, in libro: *les loix ecclesiastiques. Tom. 1. pag. 136. §. 32.* talia improbat: *les avocats, inquit, doivent dans leurs plaidoiries expliquer le plus clairement, & le plus sommairement, qu'il leur est possible, les circonstances du fait, qui doivent servir pour la decision de la contestation, expliquer les moyens de leur partie, & repondre aux objections, recherchant plutôt la netteté, la justesse, & la solidité des raisonnemens, que les fleurs, & les figures de l'éloquence: il faut éclairer les juges, & non les enouvoir.* Certè viris juvenilitate liberatis odiosissima res est, ejusmodi nugas in re gravissimâ audire, vel legere: atque idè, quàm utilis lectu est liber, gallico primùm sermone in plures tomulos congestus, deinde in germanicum translatus, sub titulo: *causes celebres*, propter *insolentiam casuum*, tam est, mihi saltem, ingratus propter
affe-

*affectationes phrasium, & superfluitates rhetoricas: præclaram operam faceret, & minoris molis opus, si quis eum, deterfis fucis, refecatisque inutilibus, cum simplicitate casûs, & fundamentorum, repurgatum ederet in formâ juridicè purâ. Optima igitur fori facundia vocalis hæc erit, ut, quotiens advocatus, sive coram tribunali, sive domi (quod Italis est in usu) oretenûs informat judicem, aut referentem, causâ omnis meditato, brevi, claro, atque civili sermone proponatur; litteralis autem, ut stylus germanicè scribendi sit medius, tam sine cothurno Saxonico, quàm sine vitiis plebeji sermonis, nitidus, purus, pressus, & stringens; ne tibi, si immensas periodorum spiras convolvas, modulos poëtarum, Plauti comœdias, aliâsque doctas puerilitates rebus seriis commisceas, dicatur: *Quid vult Semini verbius hic?* Actor. 17. v. 18. Quam phrasin explicat S. GREGOR. *relat. in Can. I. dist. 43. circa fin.* ubi hanc in rem non pauca applicabilia. *Verborum inanum* captiones excludit *l. ult. C. qui adnit. ad honor.* Et, qui effuso sermone se jactat, in promptum incidit sui periculum. *l. fin. C. de dot. promiss.**

QUÆSTIONES

Ad hunc Paragraphum.

Ad Num. 2.

- I. An liceat advocato defendere accusatum criminis, quem prævidet justè condemnatum iri.?

R. Li-

a. Licet, ad cer
absque omni
cessus querelam
tem morietur
dinis cum me
nalis magna ob
missis circa ea
tem defectu forn
Galliâ non est i
nitatem plura
bus est interrog
3.) Ne imperfe
plenæ pro pleni
xii pro omni exc
infigatur pæra o
esset extraordina
tigatæ: sapè er
quod judex non
dicio Can. I. IV.
tate, testes verita
candam causam.
NE, ad minuen
Aditio. Hoc semp
modò licitis, & i
caro reus defend
& ordinationem
defensio, boni vir
An semper advo
justam?

R. Licet, ad certos fines, nempe 1.) Ne inquisitus sit absque omni solatio patrocinii, neve ad ultimum processus *querelam indefensi* moveat: cum advocato autem *moriatur in formâ*, sicut dives deploratæ valetudinis cum medico. Sanè *formalium processus criminalis* magna observatio fiet ab advocato, ut, *post commissas circa ea nullitates*, salvet in finali calculo clientem *defectu formæ*: qui modus evadendi supplicia in Galliâ non est infrequens. 2.) Ne accusatus per fatuitatem plura confiteatur judici, quàm, super quibus est interrogatus, aut legitimè interrogari potuit. 3.) Ne *imperfectæ probationes* pro plenis, utcunque plenæ pro plenissimis, aut testes exceptionibus obnoxii pro omni exceptione majoribus, transeant. 4.) Ne infligatur *pœna ordinaria, vel exasperata*, cum locus esset *extraordinariæ, aut ordinariæ simplici, vel mitigatæ*: sæpè enim subtiliter invenit patronus rei, quod iudex non animadvertit: unde pro criminali iudicio *Can. 1. IV. q. 3.* dicit: *Judices debent uti æquitate, testes veritate, accusatores intentione ad amplificandam causam, DEFENSORES EXTENUATIONE, ad minuendam causam.*

Additio. Hoc semper salvo, ne *malis artibus, sed solummodò licitis, & in foro gloriosis calliditatibus*, ab advocato reus defendatur, secundum justitiam, veritatem, & ordinationem Carolinam *art. 88. §. 1.*, ut præstetur defensio, *boni viri arbitrato.*

2. An semper advocatus possit suscipere causam *justam?*

G

R. Neg.

R. Neg. Nam, si deficiat *omnis probatio*, nec spes sit eliciendæ ab adversâ parte ingenuæ confessionis, etiam per juramenti torturam spiritualem, inutilis erit conatus sui clientis: quo casu probus advocatus non tantum monebit clientem *de periculo manifesto expensarum*, & fortè etiam *satisfactionis*; sed nec imprudenter volenti agere, assistet: quia non cadit in virum bonum, asserere, quæ probare non potest. Arg. *can. ult. II. q. 7.* dicat ergò: amice, *non jus deficit, sed probatio. l. 30. ff. de testam. tut.* *Si verò causâ *justa aliquo modo* possit justificari, licet *nequidem semiplenè*, licitè ei assistitur: dummodo non desperetur, fore, ut inopia probationis juramento, saltem purgatorio, nec præstando verisimiliter, adjuvetur; aliàs rursùm nihil efficeret.

* Et hoc magis, si prosecutio *juris de se certi*, pro foro autem externo *nullatenus justificabilis*, contineret gravem *diffamationem partis reæ*, quæ aliàs bonæ famæ erat: neminem quippe aut diffamare, aut diffamanti cooperari licet, nisi *ex causâ*, & *probationibus competenter exhibitis*. Arg. *Can. 47. II. q. 7.* Casus iste non rarò contingit in actionibus, quas instituunt mulieres puncto uteri, fornicariè, aut sacrilegè, excitati.

3. An possit advocatus defendere causam *dubie justitiæ*?

R. Af-

Affirm. Monitio: sepe enim met incertæ juramentant: ubi m vel unam parte vel saltem veri d causam dicimus e damentis, & pro tam directè, quæ cari in neutram p tra *dubiam justitiam* cum quali quali nihil inter homin (licet aliquid sit quandam sollicitam & sic omnis ferè

An possit advoca iudicat ipse, in *probabilem*, ita index, pro adve *illiore*, laturus e

Negat. 1) enim a suæ conscientia, & rectè judicetur, de non possit ferre sen sâ contra probabili on, quam advocati

R. Affirm. Monito scilicet cliente *de periculo succumbentiae* : sæpè enim accidit, ut partes litigantes, ipsæmet incertæ juris potioris, se judici, vel arbitro, submittant : ubi maximè opus est bonis advocatis, qui vel unam partem *ex statu dubii extrahere* conentur, vel saltem *veri dubii bilanci* conservare. Illam verò causam dicimus esse *dubiæ justitiæ*, cujus utrinque fundamentis, & probationibus, tam *facti*, quàm *juris*, tam *directè*, quàm *reflexè*, perpensis, animus advocati in neutram potius partem se inclinari sentit : e contra *dubiam justitiam* non facit *qualiscunque oppositio* cum quali quali fumo juris, vel autoritate; eò quòd *nikil inter homines sic est indubitatum, ut non possit (licet aliquid sit valdè justissimum) tamen suscipere quandam sollicitam dubitationem.* Nov. 4. cap. 1. §. 3. & sic omnis ferè causâ redderetur dubia.

4. An possit advocatus defendere causam, quam judicat ipse, *in toto concreto suo esse minus probabilem*, ita, ut, si ipsemet in eâ foret iudex, pro adversarii causâ, *tanquam probabiliore*, laturus esset sententiam ?

R. Negat. 1) enim ageret contra *conclusionem ultimam* suæ conscientiæ, agnoscens, causam adversarii, si rectè judicaretur, debere triumphare, eò quòd iudex non possit ferre sententiam pro *minus probabili causâ contra probabiliorem.* 2.) Non est alia *justitia iudicis*, quàm *advocati*, sed *eadem virtus in utroque*, imò

in quovis justo homine : hæc est autem justitia , ut non
 distrahatur ab ullius personæ JUSTIORE petitione.
 l. 31. §. 1. ff. depos. hinc 3.) *minus probabilis* causa
 non est, *juridicè loquendo probabilis*, nec *minus justa*,
 est *simpliciter justa* : sed nomen hoc meretur sola *ju-*
stior causa : huic enim palmam deferre unicè justum
 est, auferre simpliciter injustum. Quare 4.) cùm in
 supposito ipse talis advocatus teneret, judicem, si pro
 suo cliente pronunciaret, malè judicaturum esse, quâ
 conscientia in idipsum *positivè cooperabitur* persuasivis
 mediis, instando, sollicitando, impugnando, & ex-
 tenuando fundamenta adversantia, ut secundùm illam
 partem inclinetur victoria, à quâ declinare eam de-
 bere ipsemet advocatus, consideratis omnibus, firmi-
 ter sentit, & judicat apud animum suum ?

Non refert 1.) Quòd fortè in aliis materiis, ubi de sola *honestate*
 actionis, vel omissionis agitur, sequi liceat par-
 tem *minus probabilem*, *relictâ probabiliore*, etiam *agnita*
ut tali : nam dispar nihilominus est ratio *justitiæ*,
 quæ, sicut ex *cit. l. 31.* ostensum est, justitia non erit,
 quàm primùm à *justiore* causâ distrahitur.

Nec 2.) Quòd judicium hocce advocati re ipsâ errare possit:
 quia hoc nihil facit ad *rectificandam ejus particularem*
actionem, quàm diu non dimittit *fidem propriam de*
justiore causâ adversæ partis : sicut, qui eligit suo ju-
 dicio Prælatum *minus dignum*, præterito *putativè*
digniore, peccat, licet is, quem minus dignum exi-
 stimavit, foret in rei veritate dignior. Errare potest
 advocatus, sibi persuadendo, quòd *heres ab intestato*,
 sciens

sciens testatoris
 lemmite volun-
 ab hereditatis
 6. de J. & J. tr.
 cet, talem no-
 institutum hæc
 quidem sententi-
 Nec 3.) Quòd ca-
 possit judici vide-
 per quod senten-
 Lib. Bar. ab IC
 Nam si hoc accie-
 met advocatus ap-
 se, quòd suâ ope-
 mi in judicante,
 credit adesse, p-
 eam partem, à
 saperet, ut sapit
 logus, nobis, li-
 Tract. de J. & J.
 tiam : modò jud-
 ponderandarum e-
 non liceat minus
 coram capacibus :
 vocati conscientia
 pronunciarent : o-
 ministracionem, i-
 peritus ? uterque
 nibus talis advoca-

sciens testatoris alium instituentis deficientem in sola solemnitate voluntatem, teneatur in conscientia abstinere ab hereditatis petitione; & tamen MOLINA Tom. 6. de J. & J. tract. 2. disput. 81. num. 22. in fin. docet, talem non posse præstare patrocinium contra institutum hæredem, utpote ad rem injustam, suâ quidem sententiâ.

Nec 3.) Quòd causa, *advocato minus probabilis visâ, possit judici videri probabilior, & sic triumphare, propter quod sententiæ victrices sæpè sunt casus fortuiti.* Lib. Bar. ab ICKSTADT *Opusc. Tom. 1. pag. 823.* Nam si hoc accideret, quod accidere non debere ipsemet advocatus agnoscit, necesse est, eum sentire apud se, quòd suâ ope injustitiam promoverit, motum animi in judicante, *sub specie probabilioritatis*, quam non credidit adesse, prætexit autem, conando deflectere in eam partem, à quâ ille recedere potius deberet, si saperet, ut sapit advocatus. Et ideò HENNO Theologus, nobis, licet aliàs sit *probabiliorista*, contrarius, *Tract. de J. & J. q. 6. concl. 2.* limitat suam sententiam: *modò judex, & ejus consilarii sint rationum ponderandarum capaces; ut coram incapacibus saltem non liceat minus probabilem defendere: ergò neque coram capacibus: quia tam hi, quàm illi, iudice advocati conscientia, errarent, si secundum sua petita pronunciarent: quid interest ad erroneam justitiæ administrationem, siue intelligens erret judex, siue imperitus? uterque errat, uterque inducitur persuasione talis advocati.*

Nec 4. Quòd advocati non sit *rem definire*, sed unicè *proponere fundamenta clientis*. Inprimis enim hoc nimum probat, nempe 1.) quòd *improbabilem* etiam causam licitè susciperet; 2.) quòd *minùs probabilem*, coram *judice rationum ponderandarum* incapaci. Deinde advocatus quidem non definit, ad definitionem verò sibi faventem, tanquam finem suæ postulationis, *media moventia profert*, eadèmq; *probabilitate*, quæ sola debet movere judicem, *colorat*, agnoscens, colorationem suam nil aliud esse, quàm *fucum speciosum*, consequenter inducit judicem in tentationem. Aliud longè agit *Advocatus*, aliud *Doctor juris*, qui fortè consultus in causâ, sibi minùs probatâ, rogatu partis, describit saltem motiva pro ipsâ militantia, *nihil concludens ultimatò circa justiciam causæ in concreto*, multò minùs *urgens*, *instans*, & *solicitans*, aut *fundamenta ex adverso*, quæ agnoscit esse fortiora, *refellens*: qualia omnia facit advocatus, non *frigidè* proponens causam, sed *cum calente instantiâ*. Vid. HUBERUS *hic num. II*. Quid autem existimes de conscientia illius advocati, qui, cùm propè finem causæ advertit, se imparem esse refutandis argumentis adversæ partis, ac propterea dissimulat illa, aut quid pro quo dicis gratiâ respondet, *per saniora*, ut quidam scribilant, *juris*, & *facti*, vel *per generalia*, vel *referendo se ad prædeducta &c.* Nonne talis sentit animo, se devictum esse? Nec tamen deserit causam, sed concludit ad sententiam pro suo cliente.

Nec

Nec 5.) Licere
tem licere, ca
testationem:
tur, si hoc per
prudens, ac na
sum quæ tale.
ligione, & jus
cet ab eo postu
Nec 6.) Relevat
periculo, & m
adversæ opinio
neratum iri ejus
sit, quantum ad
neatur damnum
ferunt tamen illi
flectendum erat
cooperetur ad dam
sam fovere sibi
dum? Ergone l
velle fortunis pro
cumbat, id tamen
se minùs proba
lucrum litis exce
suâ advocaticâ,
nocebat triumph
phet, nonne cogi
lioris justitiæ con
tedia, sumptusq;
piente, quod sap

Nec 5.) Licere *advocato*, quod licet *clienti*: huic autem licere, causam *minùs probabilem* deducere in contestationem: nam *cliens* quidem à peccato excusabitur, si hoc *per simplicitatem* faciat; secùs, si *sciens*, *prudens*, ac *monitus*: quia peteret iniquum, *sibi visum quâ talè*. Quod agnosco, *judicem*, salvâ suâ religione, & *justitiâ*, mihi dare non posse, hoc non licet ab eo postulare.

Nec 6.) Relevat *advocatum*, quòd *moneat clientem de periculo*, & *minùs justâ causâ*: quo monito putant adversæ opinionis patroni rem omnem absolvi, & exoneratum iri ejus conscientiam: nam, licet hoc verum sit, *quantum ad ipsum clientem monitum*, ne huic teneatur *dammum* reparare, quod suâ culpâ sentit; omiserunt tamen illi reflectere, ad quod principaliter reflectendum erat, nempè, *quâ conscientia advocatus cooperetur ad damnum alteri parti*, quæ justiore causam fovere sibi dignoscitur, *ex voto clientis inferendum?* Ergone licet ex minùs probabili causâ nocere velle fortunis proximi? Nónne, *etiamsi pars sua succumbat*, id tamen sæpè numero evincit defensor causæ minùs probabilis, ut expensæ, quæ non rarò *lucrum litis* excedunt, compensentur? Sanè hîc arte suâ *advocaticâ*, quâ solâ compensationem obtinuit, nocebat triumphanti: Quid autem, *si sua pars triumphet*, nónne cogit adversam partem appellare, spe melioris *justitiæ consequendæ*, & siquidem post multa *tædia*, sumptusque multos, *judice altiore idipsum sapiente*, quod *sapiit utriusque partis advocatus in conscientia*

scientiâ, tandem finaliter causa justior triumphet, iterum compensatis expensis; quis has illi causavit alius, quàm *causidicus*, minùs justam causam summis modis propugnans.

Nec denique 7.) Stante minùs probabili, causam probabiliorem *non esse plenè probatam*; cùm ejus certitudinem diminuat adversæ intentionis probabilitas: nam hîc intervenit *equivocatio*: status quæstionis non est de casu, quo *vertitur defectus in probatione facti*, qui nec jurejurando suppleri queat: ibi enim clarum est, *pro reo, & possessore*, pronuciandum fore, etsi *hic nihil præstiterit*, licet infirmiteribus argumentis. Sed nostra quæstio procedit de casu, quo *constitit super his, quæ facti sunt*, disceptatur de *minus, vel magis probabili justitiâ causæ*, consideratis omnibus in concreto, *directè, atque reflexè*. Hinc ad tollendam æquivocationem maluissimus concipi quæstionem sub his terminis: *An possit advocatus minùs justam causam defendere, licet agnoscat, oppositæ partis causam esse magis justam*: nam in jure nostro *probabilis causa est justa causa*, manetque justa, quousque non concurrat *cum justiore*: tunc enim & probabilis esse desinit, & *justa*; cùm ambæ nec *quoad se* possint esse justæ, nec *quoad nos*, sed sola *justior* sit finaliter justa.

Ais. Si ita est causa hominis cum advocatiâ, non expedit eam profiteri, ut ob difficultates matrimonii dixerunt Christo discipuli. *Matth. 19. v. 10. R.* Non expedit, nisi *valdè timoratis hominibus, minimèque avaris*: ipsa hæc professio de se periculosa est; quid igitur fiet,

fiet, si illi accet-
tia? Verè dixi
Nos, qui in for-
malitè, quum
si jam domi-
ANDREÆ Av-
caluisset, tamen
mendacium exo-
à vite advocatio-

5. An liceat advo-
nem in opinio-
judicat ipse pro-

6. Adminiculatio-
potest, ex eader-
nem præcedente
probabilitatis,
consequenter in-
renda. Non sit
ritate judicii por-
met, sententias
biliore, esse fib-

6. An liceat advo-
ram convertere
hujus clientis d-
omni nisu imp-

fiet, si illi accedat *perversa indoles*, & *laxa conscientia*? Verè dixit PLINIUS lib. 2. epist. ad nepot. Nos, qui in foro, variisque litibus agimus, multum malitiæ, quamvis nolimus, addiscimus; quid ergò, si jam domi nostræ congenitam afferamus? Sancto ANDREÆ Avellino, licet à puero timorem Domini coluisset, tamen aliquando inter causam agendam leve mendacium excidit, cujus pœnitentiâ tactus statim à vitæ advocatiæ instituto recessit.

5. An liceat advocato fundare suam conclusi-
onem in opinionibus juris, quarum *oppositas*
judicat ipse *probabiliores* esse?

R. *Admuniculativè* potest, *principaliter*, & *unicè* non potest, ex eadem ratione, quam dedimus ad quæstionem præcedentem: quia *causa*, quæ unicæ, minoris probabilitatis, thesi juris innititur, est *minus justa*, consequenter *injusta*, & in progressu etiam litis deferenda. Non sit tamen exoticus homo, qui *singularitate* judicii potiùs, quàm *pondere rationum*, existimet, sententias, quæ communiter habentur *probabiliores*, esse sibi soli *minus probabiles*.

6. An liceat advocato principia sua versùs au-
ram convertere, móxque illis ipsis causam
hujus clientis defendere, quæ in causâ alterius
omni nisu impugnavit?

H

R. Neg.

R. Neg. Ne cum rubore se debeat excusare cum CICE-
RONE, rabularum sui ævi facile principe, in *Orat.*
pro A. Cluent. dicendo, suas priores orationes, poste-
rioribus contraria omnia afferentes, non esse dictas
pro testimonio (nos solemus dicere *pro Evangelio*)
potiusque temporis sui, quam iudicii, & authoritatis
fuisse: futiliter addendo: *omnes ille orationes causa-*
rum, & temporum sunt, non hominum ipsorum, &
patronorum: nunquid enim non peroravit patronus,
nunquid non pro hominibus? & cur pro alio homi-
ne, aliâque causâ ab assertionibus aliâs mordicè su-
stentis recessit? Principia invicem contraria non pos-
sunt ambo esse vera: igitur in re seriâ non quodlibet-
ticè adhibenda sunt, sed iis inhærendum, quæ veriora
judicavimus cum selectu, maximè *in materia justitiæ*,
quæ est *constans, & perpetua*, per consequens taliter
cum principiis variare non permittit. Vid. LEYSER.
Medit. in pand. Tom. VIII. pag. 387.

§. IV.

De officio advocati erga suum clientem.

I. Exposuimus jam præcedente §pho officium
advocati *erga sanctam justitiam*, quæ de-
bet ei charior esse quovis homine, suam opem
implorante: nunc de officiis illius *erga clien-*
tem,

tem, quem su-
ter exactum ex-
tionem sui de
quibus parite-
cet, in fidelitatis
monia.

Fidelitas vult a

Ne sit prævarica-
de advoc. i. quod
suscipitur in fide
dist. 87. *

Non est quidem
& contra eunden
hoc tamen non

GLOSSA in l. fir-
adeò docet, in ca-
instantiæ defendi

num nos prorsù
minum ex suspici-
VIUS quoque par-

ventionis advocat-
versario in eadem
diversam non ad-

mo, eodènuque re-
i. ff. de prævaric.
hoc dedecet. Pr-
ad salvandum adv-